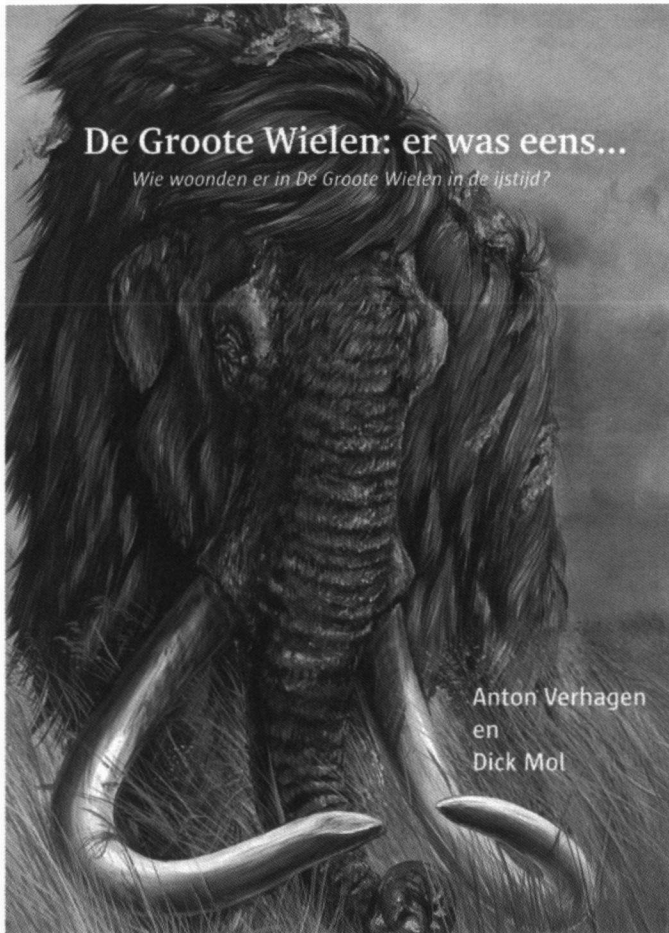

Boekbespreking: De Grootte Wielen, er was eens... Wie woonden er in De Grootte Wielen in de ijstijd?

Natasja den Ouden

A. Verhagen & D. Mol, 2009: De Grootte Wielen, er was eens... Wie woonden er in De Grootte Wielen in de ijstijd?, Drukware, Norg.

ISBN 9789078707066, A4 staand, 192 pagina's, geheel full color, hardgebonden met stofomslag

Een aantal van jullie hebben al goed kennis kunnen maken met de vindplaats De Grootte Wielen bij Den Bosch, doordat de juni bijeenkomst van 2009 geheel in het teken van deze site stond. Tijdens deze bijeenkomst was ook het boek tegen een aantrekkelijke korting te koop. Voor wie het boek nog niet kent of voor wie nog niet zeker weet of het boek de moeite waard is, volgt hieronder een korte bespreking.

De Grootte Wielen is een nieuwe woonwijk in Den Bosch op steenworp afstand van Rosmalen. In totaal zullen hier 6.500 nieuwe woningen worden gerealiseerd. Om deze woningen – en de gehele infrastructuur van de wijk – te kunnen bouwen is zand nodig, veel zand. Nu heeft Den Bosch het

voordeel dat het vlak langs de Maas ligt en deze rivier heeft in haar lange verleden al heel wat zand afgezet. Op korte afstand van de bouwlocatie was dus een goede zandwinput aanwezig. Boskalis ging daar aan de slag om het benodigde zand op te zuigen. Dit deden ze met een zogenoemde snijkopzuiger. Dit is een zandzuiger die heel gedetailleerd verschillende zandlagen kan afzuigen. De Maas heeft in het verleden veel zand afgezet, maar heeft dit niet in een grote laag gedaan. Doordat de stroomsnelheden door de loop van de tijd veranderden, zijn nu eens lagen grof zand afgezet en dan weer lagen van een veel fijner zand. In de bouw van de nieuwe woonwijk waren deze verschillende zanden nodig voor verschillende doeleinden. De verschillende zanden moesten dus per laag opgezogen worden. En juist dit maakt de vindplaats zo interessant voor paleontologen. Dat er Pleistocene zoogdierresten met het zand naar boven zouden komen viel te verwachten. We vinden ze immers ook bij andere zand- en grindzuigputten en langs de rivieren. Maar wat er nu zo wezenlijk anders is aan De Grootte Wielen, is dat nu de mogelijkheid er was om de botten per laag te verzamelen. Het was dus mogelijk een stratigrafie te ontdekken en de faunaresten in een context te plaatsen. Dit hebben Anton Verhagen en Dick Mol al vroeg ingezien en door de zeer goede samenwerking met Boskalis werden zij in staat gesteld dagelijks de botten - en andere resten zoals hout en veenbrokken - te verzamelen. De samenwerking was zelfs zo goed dat wanneer het erop leek dat meerdere botten van een en hetzelfde skelet naar boven kwamen, het werk tijdelijk werd stilgelegd en een duikteam de kans kreeg om de vondsten te bergen.

Niet alleen de samenwerking tussen de paleontologen en Boskalis was uniek. Ook de gemeente heeft een belangrijke rol gespeeld. Zij vond het belangrijk dat de bewoners van de nieuwe woonwijk een idee kregen van wat er allemaal onder hun huis te vinden was. Daarom gaven zij de opdracht een boek te maken over het project, dat cadeau gedaan werd aan ieder nieuw huishouden in de wijk. Het

moest dus niet alleen een boek zijn wat het project goed beschreef, maar het moest ook voor het grote publiek begrijpelijk zijn en in een context geplaatst worden. Anton Verhagen en Dick Mol hebben ervoor gekozen in het boek ruim plaats te maken voor de wetenschappelijke methode achter de paleontologie. Paleontologie is immers meer dan alleen botten oprapen. Er moet schoongemaakt en geconserveerd worden, de botten moeten gedetermineerd worden op skeletdeel en diersoort, dateringen worden uitgevoerd en tenslotte moet alles tot een groot kloppend scenario samengesmeed worden. De lezer krijgt dus zo niet alleen een beeld van zijn eigen omgeving in het Pleistoceen, maar ook van wat er nog meer in Nederland is gevonden en hoe dat onderzocht wordt. Aan het eind van het boek is er plaats voor de verschillende wetenschappers die meegewerkt hebben aan het project. In interview-vorm is hen gevraagd het een en ander te vertellen over hun vakgebied en meer specifiek over hun rol in het project. Door deze aanpak hebben Anton Verhagen en Dick Mol ervoor

gezorgd dat de inhoud van het boek erg consistent is, terwijl er toch aandacht is voor de individuele wetenschapper. Dit is een erg mooie middenweg. Het boek is verder prachtig geïllustreerd door het gebruik van vele foto's en de prachtige reconstructiekeningen van Remie Bakker. Hierdoor komt het verleden echt tot leven en wordt het voor de lezer die nog niet zoveel van paleontologie af weet heel gemakkelijk om zich een beeld te vormen.

Moeten we nu allemaal meteen naar de boekwinkel rennen? Nou, eigenlijk wel. Het is een prachtig boek om te hebben, vanwege de schitterende illustraties. Daarnaast geeft het een mooi overzicht van een unieke site. En ik heb gemerkt dat het uitstekend werkt tegen mensen die niet begrijpen wat ik nou zo leuk vind aan botten. Eén blik in het boek en ze snappen het helemaal.

De WPZ is nu ook Kennislink-partner

Kennislink is een website die wetenschappelijke informatie toegankelijk maakt voor een breed publiek. Kennislink wordt in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap uitgevoerd door Stichting Nationaal Centrum voor Wetenschap en Technologie. Tot de doelgroep behoren vooral middelbare scholieren en studenten, maar de site is eigenlijk voor iedereen die in wetenschap geïnteresseerd is aantrekkelijk. Kennislink bundelt niet alleen wetenschapsnieuws uit de media, maar maakt ook haar eigen artikelen. Dit kan ze doen doordat een groot team van correspondenten meewerkt aan het zo up-to-date mogelijk houden van de site. Samenwerking met andere organisaties is hierin van cruciaal belang, vandaar dat Kennislink een groot aantal partners heeft die op allerlei manieren bijdragen aan de inhoud van de site. Enkele van deze partners zijn de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW), de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), de Nederlandse universiteiten en de technische universiteiten, de Landelijke Onderzoekschool Taal-

wetenschap (LOT), het Koninklijk Wiskundige Genootschap (KWG), de Nederlandse Geologische Vereniging (NGV), technolestichting STW, het KNMI, de Europese ruimtevaartorganisatie ESA en nu dus ook de Werkgroep Pleistocene Zoogdieren. We zijn heel blij dat we aan dit enorme project bij kunnen dragen en we hopen op vele jaren van mooie samenwerking.

Vooraf interessant voor de WPZ leden is de vakpagina Aarde & Klimaat, waarin allerlei artikelen en nieuwsberichten staan die te maken hebben met geologie, paleontologie en andere aandachtsgebieden binnen de aardwetenschappen.

